

פרשת עקב

שני סוגי חשבון נפש

בכמה שנים שבת פרשת עקב היא שבת מברכים חודש אלול. חודש אלול, החודש האחרון של השנה, הוא חודש חשבון הנפש על השנה כולה. מה מלמד אותנו עצם העניין של חשבון נפש, ומה הוא צריך לעורר אצל היהודי?

כחודש חשבון הנפש על כל השנה - כלולה בחודש אלול עבודתו הכללית של היהודי, הרמוזה בראשי התיבות של חודש זה "אני לדודי ודודי לי" המרמזים על הקשר בין היהודי לקב"ה. קשר זה יכול להתהוות בשני אופנים:

אני לדודי - כאשר היהודי מתעורר מעצמו להתקשר לה', והוא מתאמץ ומשתדל לעבוד את עבודתו - להכין את העולם להיות דירה לה'.

דודי לי - כאשר ה' מעורר את האדם לעבודה זו על ידי הורדת אורות עליונים.

העובדה שהראשי-תיבות של אלול מתחילים ב'אני לדודי' מלמדת אותנו שסדר העבודה צריך להיות קודם כל מצד האדם (מה שמכונה בחסידות 'אתערותא דלתתא'), וזה גורם הורדת אור מלמעלה ('אתערותא דלעילא') נעלית יותר. אמנם גם כאשר עובדים בסדר זה מקבלים לכך סיוע מלמעלה, אך כך אין האתערותא דלעילא בגדר מתת חיים - דבר שנוגד גם את הטבע האנושי.

לכן שמו של חודש אלול מתחיל באות א' - שהיא האות הראשונה, ומרמזת על סדר עבודה מהקל אל הכבד, כשמתחילים בא' ועד לת'.

שבת וראשון

גם בעבודת ה' של היהודי קיימים שני סוגי עבודה, והם באים לידי ביטוי בשני ימי ראש-חודש אלול, ובפרט כאשר הם חלים בימים שבת וראשון (-כפי שהייתה הקביעות בשנת ה'תשנ"א בה נאמרה השיחה): יום ראשון - תחילת הבריאה, מסמל את העבודה מלמטה למעלה: אחר כך בא היום השני, השלישי וכו', עד לשלמות של השבת, הנפעלת כתוצאה מעבודת כל השבוע. וכמאמר חז"ל "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת".

אך ישנו סוג נוסף של מניין: על-פי מה שכתוב בספרים שעוד קודם בריאת העולם הייתה שבת, ויום שבת זה מברך את כל השבוע. זהו סדר שמלמעלה ללמטה - משבת שלפני הבריאה - לבריאה. העבודה המרומזת ביום א' היא עבודת ימי החול מהקל לכבד, ואילו בשבת - מדובר על עבודה שלכתחילה בשלמות ותענוג, ומלמעלה למטה.

מצד גוף האדם סדר העבודה בבירור העולם הינו מהקל אל הכבד, אך מצד הנשמה יש בכוח היהודי לעבוד מיד "באופן של שבת" - שהרי הוא "יהודי שמיימי" עם נשמה שהיא חלק אלוהי ממעל ממש, והוא יכול וצריך לדרוש זאת מעצמו.

מהקל אל הכבד

בעבודת היהודי בכל אחד מימות השנה צריך להיות הסדר של 'מהקל אל הכבד' - לזכך את גופו וחלקו בעולם בשלבים ובאופן הדרגתי. עם זאת - מצד הנשמה, עבודתו צריכה להיות גם מלמעלה למטה - על ידי גילוי הנשמה, ובהתעלמות מקשיי העולם ודרגתו. מעין זה אנו מוצאים בכללותו של עם ישראל: יש את היהודים שעיקר עבודתם היא בכחינת שבט יששכר (שהיו שקועים לגמרי בלימוד תורה, בחינת שבת), ויש את אלו שהם כשבט זבולון (שעל ידי עבודתם בעולם הם מפרנסים את יששכר, ועיקר עבודתם היא בקיום המצוות).

לחודש אלול יש שני ימי ראש-חודש: ל' מנחם-אב וא' אלול. היום העיקרי של ראש-חודש הוא היום השני של ראש-חודש, בו מתחיל החודש, וגם עיקר מנהגי חודש אלול מתחילים בו. כאשר ראש-חודש חל בימים שבת וראשון (כמו בשנת ה'תשנ"א בה נאמרה השיחה) מודגשים כל העניינים של סדר עבודה זה ביותר:

"הדבש, שרומז על שלימות הגילוי דפנימיות התורה לעתיד לבוא" (חמשה עשר בשבט ה'תשנ"ב)

היום העיקרי של ראש-חודש (א' אלול) הוא יום ראשון בשבוע, המדגיש את העבודה מהקל אל הכבד. אולם משום שראש-חודש כולל את כל חשבון הנפש, יש גם את היום הראשון של ראש-חודש החל בשבת ורומז על העבודה בבחינת "ודודי לי".

ה' קבע את העולם שילך מלמטה למעלה, מהקל אל הכבד. גם את הנשמה - חלק אלוקה ממעל, הכניס ה' בגוף הגשמי, כי צריך לעשות דירה בתחתונים דווקא, וכח הנשמה מתגלה דווקא כפי שהיא בגוף. דווקא על ידי העבודה עם החלק התחתון ביותר והעלאתו לקדושה, מעלים לקדושה את העולם כולו, עד שהדבר גורם עליה אף בעולמות הרוחניים עצמם.

שלוש בחינות

בכל אחד מסוגי העבודה הנזכרים יש את המעלה והחיסרון שלו:

כאשר העבודה היא מלמטה למעלה, על פי הכוחות והיכולת של האדם התחתון ("אני לדודי"), הרי הוא באמת מעלה את התחתון ביותר, והקדושה חודרת בו. אך מצד שני הדרגה אליה מגיעים היא נמוכה באופן יחסי.

כאשר העבודה היא מצד העליון, מלמעלה למטה ("ודודי לי") - דרגת האלוקות המתגלה היא ממדרגה גבוהה בהרבה, אך הדבר לא נקלט בפנימיות התחתון.

ואכן, חשבון הנפש והעבודה בחודש אלול צריכים להיות כלולים משלוש בחינות: אני לדודי, דודי לי, וחיבורם יחד במילה אחת (אלול) ובחודש אחד. החיבור שלהם גורם שגם הדרגה הנעלית ביותר תחדור בפנימיות. אמנם ההתחלה היא על ידי עבודת האדם מלמטה, אך דבר זה עצמו פועל שגילוי האלוקות יהיה באופן נצחי.

כאשר היהודי עושה את חשבון נפשו עליו לבדוק: א' - כמה כוח ויגיעה השקעתי בעבודת הזיכוכ של הגוף, מלמטה למעלה? ב' - עד כמה הייתה העבודה גם באופן של שלמות, מצד הנשמה, מלמעלה למטה? ג' - עד כמה היה אצלי חיבור בין שלמות העבודה לבין הנשמה בגוף למטה. ובאופן זה צריך לעשות הן את חשבון עצמו והן את חשבון העולם.

מה זה "עקב"?

על המילה "עקב" בתחילת הפרשה מפרש רש"י שהכוונה היא למצוות קלות שאדם דש בעקביו. פרשני פשוט אחרים מסבירים ש"עקב" משמעו "סוף", ושכר שמשלמים בסיום. לכאורה רש"י מדבר על תחילת העבודה והם על סופה? אלא שהגילוי שבגמר העבודה, הסוף והשכר, נפעלים על ידי שמתחילים החל מדרגת "עקב" - הדרגה הנמוכה והקלה ביותר. לכן פרשת עקב חלה (בכמה שנים) בשבת מברכים חודש אלול - גם הוא החודש האחרון, אך מתחיל באות א'. כי רק כשמתחילים כך, מהקל אל הכבד, מגיעים לשלמות.

כיוון שעל פי כל הסימנים "הנה זה (משיח) בא" עסוקים כל הזמן מסביב לגאולה ומקשרים כל דבר לגאולה. כך גם בענייננו. המילה 'עקב' מרמזת על "עקבתא דמשיחא", ביטוי שיש בו 2 פירושים: הדור הכי תחתון ונחות מבחינה רוחנית - כמו העקב שבגוף. ופירוש שני: 'עקב' מלשון סוף ואחרית הגלות. בפרט בדורנו, ובמיוחד בזמננו, שכבר סיימו את הכל, גם את "צחצוח הכפתורים האחרונים" ומה שחסר היא רק תנועה אחת של הקב"ה שיוציא אותנו מהגלות ויביא אותנו לגאולה האמיתית והשלמה, ולכן מבקשים ותובעים יהודים שוב ושוב "עד מתי"?

למעשה ניתן לחבר את 2 הפירושים: דווקא בגלל שזה הדור התחתון ביותר, והגענו עד לעקב, העבודה בו היא מלמטה למעלה, וכך הוא מרים את כל הדרגות, ובו מתגלית הגאולה, ונכנסת הא' בגולה.

ועדיין לא בא?!

חשבון הנפש בעניין זה של עקבתא דמשיחא, צריך להוביל למסקנה כי ליהודי יש כח לעורר את עצמו, את האחרים סביבו, ואת הקב"ה על כך שלפי כל החשבונות שהקב"ה הראה בתורתו ובניסים שהוא עושה בעולם, הגאולה כבר מזמן הייתה צריכה לבוא: התקיימו כל הסימנים המובאים בדברי חז"ל על "שנה שמלך

"הדבש, שרומז על שלימות הגילוי דפנימיות התורה לעתיד לבוא" (חמשה עשר בשבט ה'תשנ"ב)

המשיח נגלה בה", וכמו כן אנו אחרי הלימוד בשלושת השבועות בנושא בית המקדש, דבר עליו נאמר: "מעלה אני עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית", אנו כמעט 2 שבועות אחרי ט"ו אב, בו נאמר "כל המוסף מוסיפין לו", וכנאמר שעל ידי שמירת 2 שבתות כהלכתן מבטיחה תורה ש"מיד נגאלים", עומדים בשבת מברכים חודש אלול (בו נמצא המלך בשדה!) וב770- בית כנסת, בית מדרש ובית מעשים טובים וביחד עם כמה ציבורים מישראל. אם כן, יש לנו את הזכות והאחריות הגדולה ביותר לבקש ולצעוק להקב"ה "עד מתי"?

מכיוון שכבר סיימנו את כל העניינים, וכבר הפיצו את מעיינות החסידות בכל קצווי תבל ולכל סוגי האוכלוסיה ואפילו בתרגום לשפות שונות - נשאלת השאלה המרעושה - איך זה שעדיין לא בא? ייתכן שהיה עיכוב מכך שעדיין לא הגיעה הפצת המעיינות לסוג אחד של יהודים, אלה שאינם רואים, המשתמשים בכתב ברייל.

אולם כעת הודפס התניא גם בברייל, ותניא כזה הגיע ל770 - המקור להפצה "חוצה", והרי התניא הוא התורה שבכתב של החסידות ובו כלולה כל תורת החסידות, ואם כן ודאי שכבר הגיע הזמן להתגלות משיח! הנקודה העיקרית מכל הנ"ל: הגאולה צריכה להגיע בכל מקרה, ואז גם תהיה רפואת אותם יהודים שאינם רואים, למרות שבגאולה לא יצטרכו כלל לאותיות הכתב כי כולנו נשמע תורה מעצמותו ומהותו ובאופן של ראייה. ותיכף ומיד ממש.

לימוד בענייני הגאולה - מביא אותה (מדברי הרבי בשיחה)

לבקש ולצעוק להקב"ה: "עד מתי!?" (מדברי הרבי בשיחה)

ליהודי יש כח לעורר את עצמו ולעורר יהודים אחרים, ובעיקר לעורר כביכול את הקב"ה - ש"בואו ונחשוב חשבוננו של עולם": לפי כל החשבונות (שהקב"ה הראה בתורתו ובניסים שהוא עושה בעולם) היה צריך הקב"ה כבר מזמן להביא את הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו (כנ"ל), ובפרט בשנה זו, שלפי כל החשבונות והסימנים היא ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו" (כמדובר כמה פעמים בחודשים האחרונים)..

ונוסף לזה - נמצאים אנו בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, וביחד עם ציבור מישראל, ושל כמה וכמה ציבורים (עשיריות) מישראל -

מקבל יהודי (במקום זמן זה) את הכוחות הגדולים ביותר יש לו גם זכות ואחריות גדולה ביותר לבקש ולצעוק להקב"ה: "עד מתי!?"...

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל שמביא הרבי בשיחה

וכפי שהיה להקדים ולהוסיף לפני קבלת ההחלטות: אט ח"ו מ"ח יתעכב

- לעבוד בכל יום הן בזיכור הגוף והן בגילוי הנשמה, כאשר הדגש הוא על זיכור הגוף.
- לערוך חשבון נפש כמה השקעה הייתה בשתי העבודות הנ"ל ובחיבורם יחד.
- לעורר עצמו, אחרים ואת ה' לחשבון שהגאולה כבר הייתה צריכה להגיע.
- לממש את הזכות והאחריות הגדולה ביותר לתבוע לבקש ולצעוק להקב"ה "עד מתי"?

בזכות נשים: 0523.973.770 DvashMalchus@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד